

tömege által vallott amaz elvek mellett, melyek az állabnak összes osztályait egyenlően tekintetbe véve az erdei fák ezen állományának legnagyobb tökéletességre való emelését óvatosabb, de biztosabb uton igyekeznek elérni.

Az 1892. évi osztrák erdészeti congressus határozatai.

(B.) Az évenként megtartatni szokott osztrák erdészeti congressus f. évi márczius hó 3-án és 4-én Bécsben az egyleti ügyeken kívül egyedül az apácza rovarnak Ausztriában való fellépéséről tárgyalt s ebbeli határozatait következőleg mondotta ki.

1. Az apácza rovar fellépését az erdők egyik legnagyobb veszélyének ismeri:

2. A kormány és az illető országos képviseltek együttes kötelességét képezi ez irtózatoss káros-rovar ellen minden rendelkezésre álló eszközzel küzdeni.

3. Abban az esetekben, midőn a községek és erdőbirtokosok a védelmet sikerre való kilátással saját erejükből nem teljesithetik, sürgős szükség azok számára az állami vagy országos fedezetből elegendő pénzbeli segélyt adni.

4. Az erdőbirtokosok felvilágosítására a politikai közigazgatási hatóságok, illetve kerületek mellé delegált erdészeti szakértők intézménye általában véve jónak bizonyulván, ennek további kifejlesztése kiválóan fontos. Mindenekelőtt tehát ajánlatos a delegált szakértők számát szükség szerint szaporítani, azokat a kellő végrehajtó hatáskörrel felruházni s kiadásait megtéríteni.

5. Az apácza rovar irtására annak különféle fejlődési állapotában eddigelé jónak bizonyult eszközökön kívül a legnagyobb súlyt az ellenőrző megfigyelés, a rovarirtás és a megtámadott állabok elkülönítése körül való eljárás szem-

pontjából a hernyóenyv jó előre teljesített alkalmazására kell fektetni.

6. A földmivelésre hasznos állatokat védő törvényeknek, különösen pedig a madarakat védő határozatoknak szigorú végrehajtása mint igen lényeges rendszabály ajánlatos.

7. Az apácza rovar ismertetésének minél tágasabb körben való terjesztése a népiskolák útján s más alkalmas módon előmozdítandó. —

A congressus e határozatának lényegesebb tételei igazolják a földmivelési ministerium által m. évben kiadott »Utasítás« intézkedéseit s a mult füzet első cikkében elmondottakat.

Az ákácz paizstetü Sopronvármegyében.

Irta: R a t k o v s z k y Károly m. kir. erdész.

Sopronvármegyének déli és keleti részeiben, a sik és hullámos területen, az ákácz tenyésztése hovatovább, mind nagyobb tért hódít, és pedig úgy a kiterjedt erdőségekkel bíró uradalmak, mint a községek, urbéres közönségek és kisbirtokosok is előszeretettel erdősitenek ákáczczal.

Fő oka az ákácz terjedésének mindenesetre az, hogy e fanem sovány homok és kavics talajjal is megelégszik, sőt a legelő marha, különösen a juh által tönkretett s a nap heve által kiégetett területeken is elég jól tenyészik, gyors növése által megrövidíti még azon időt is, melyen át a befásított legelő más fanemmel beültetve tilalmazandó volna.

Az ákáczt e becses tulajdonságán kívül ajánlatossá teszi még a kisbirtokos előtt különösen az, hogy jó tűzifán kívül kitünő minőségű mezőgazdasági és szerszámfát ad.

Az ákácz telepítői a legujabb időkig még abban a hitben is voltak, hogy e fanemnek mi sem árthat, mert ha külső sérülést szenvedett is, nagy visszaszerzési képességénél fogva csakhamar behegesztette a sebet és pótolta veszteségét. Ezen kívül a rovarvilágból sem voltak ellenségei, mert a *Lecanium robiniarum* előfordulása csak legujabban észleltetett.

Sopron vármegyében a községi ákácz erdők területén eddig még nem észleltetett az *ákácz-paizstetű* előfordulása, de hogy a nevezett rovar már e vármegyében is előfordul, arról a múlt év nyarán meg kellett győződnöm.

A rovar előfordulását a Czirák és Csapor községek közötti országut mentén elterülő, s Cziráky gróf tulajdonát képező u. n. Lászlói erdőben észleltem.

Figyelmessé reá nem a fák rossz kinézése tett, mert a károsítás nem szembetűnő, hanem azon körülmény, hogy egyes, az ut mentén álló ákáczok ágait sűrűn lepték el a legyek, s közelebről szemügyre véve, a hangyák is. Ezek ugyanis a paizstetű mézgaszerű ürülékéből, mely valószínűleg édes is, táplálkoznak.

A szóban forgó erdő sovány homok talajon áll, altalaja kavics és kevés agyaggal megkötött kavics. Régi időkben valószínűleg tölgyes volt, melyet a legelő marha s a felujítás elhanyagolása pusztított el. Az erdőnek egy kis része még jelenleg is tölgyes, melynek nagyobb hézagai ákáczczal pótolvák. Ebben az elegyes erdőrészben a paizstetű előfordulását keresve sem észlelhettem, tehát úgy látszik, hogy terjedésének útját állja az idegen fanem. Igaz ugyan, hogy itt a talaj is jobb, minélfogva az ákácz erőteljesebb; ez az ok pedig minden valószínűség szerint kiválóan akadályozza az ákácz megtámadtatását.

Hogy a községi ákáczosokban még nem mutatkozott a

paizstetü, az onnan magyarázható, hogy itt az ákáczosok áterdőlését, sőt felnyesését is rendszeresen gyakorolják. A sopronvármegyei magas faáraknál fogva ezen erdőápolási műveletek útján kihasznált áterdőlési, gyéritési fatömeg nem csak hogy fedezni képes a munkabér kiadást, de sőt jelentékeny jövedelmi forrását képezi az erdőbirtokosoknak.

Ezek szerint a talaj helyes megválasztásán kívül, legjobb óvszernek látszik a paizstetü ellen a rendes, szakszerű áterdőlés.

Érzékeny kárt a paizstetü itt még nem okozott, de hogy fellépése növedék veszteséget okoz, azt bátran lehet állítani; e miatt csekély mértékben való fellépése is szemmel tartandó s terjedését nem csak érdemes, de szükséges is megakadályozni.

Az erdő és a malária.

Dr. E. Ebermayer után.*)

A ragályos betegségeknek s tehát a maláriának is köztudomás szerint nem az éghajlat, hanem mikroszkopikus organizmusok az okozói, melyek az emberi testben mint betegítők működnek. A két olasz, Marchiafava és Celli, legújabb vizsgálódásai szerint a mocsárláznál növényi *paraziták* (hasadó gombák) nem működnek közre, hanem ezt a nagyon elterjedt és sok pusztítást végbevivő betegséget élősdiék okozzák, melyek az állatország legsóbb fokán lévő teremtményekhez, a *protozoák* csoportjához tartoznak s *Plasmodia malariae* névvel jelöltetnek. Ezen legkisebb,

*) Az eredeti czikk megjelent a müncheni Beilage zur Allg. Zeitung-ban f. évi január 7-én.